

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร
STRATEGIC LEADERSHIP OF ADMINISTRATORS
IN POTISARNPITTAYAKORN SCHOOL

Received : 7 April 2026

Revised : 7 May 2026

Accepted : 18 May 2026

เมธาวี สอดสี¹

Methawee Sodsee

มัทนา วังถนอมศักดิ์²

Mattana Wangthanomsak

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร และ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 103 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ตามแนวคิดของ ฮิตต์, ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการเน้นการปฏิบัติอย่างมีจริยธรรม ด้านการบริหารทรัพยากรขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างและรักษาวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ด้านการสร้างสมดุลในการควบคุมองค์กร และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ตามลำดับ 2) แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร พบว่า (1) ผู้บริหารพัฒนาระบวนการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในการตัดสินใจ (2) ผู้บริหารบริหารทรัพยากรในองค์กรอย่างคุ้มค่า โดยจัดการงบประมาณ บุคลากร และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับแผนกลยุทธ์ พร้อมส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง (3) ผู้บริหารสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เพื่อให้การพัฒนาและการดำเนินกลยุทธ์เป็นไปอย่างยั่งยืน (4) ผู้บริหารมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม โดยสร้างความโปร่งใส ความยุติธรรม และความเชื่อมั่นในองค์กร ซึ่งส่งผลต่อความผูกพันและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร (5) ผู้บริหารควบคุม

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Masters Degree student in Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

² อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

Advisor, Associate Professor Dr., Department of Educational Administration, Faculty of Education Silpakorn University, Thailand

Corresponding Author E-mail Address: ps834@ps.ac.th

องค์การอย่างสมดุลระหว่างการดำเนินกลยุทธ์และการปฏิบัติงาน โดยติดตาม ประเมินผล และปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ , ผู้บริหารโรงเรียน

Abstract

The purposes of this research were to know 1) the strategic leadership of school administrators in Potisarnpittayakorn school and 2) the guidelines for developing the strategic leadership of administrators in Potisarnpittayakorn school. The sample size of 103 teachers. The research instruments used in this study were opinionnaire and interviews regarding the strategic leadership of the administrators at Potisarnpittayakorn school, based on the concepts of Hitt, Ireland, and Hoskisson. The statistical methods used in the research include frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that 1) The strategic leadership of administrators in Potisarnpittayakorn school, individually and collectively, was rated at a high level. The arithmetic mean values, listed from highest to lowest, are as follows: emphasizing ethical practices, effectively managing the firm's resource portfolio, sustaining an effective organizational culture, establishing balanced organizational controls, determining strategic direction 2) The Guidelines for Strategic Leadership Development of School Administrators in Potisarnpittayakorn school found that: (1) administrators develop the process of determining strategic direction by linking vision, mission, and goals to align with changes, and use information from the analysis of both internal and external environments in decision-making. (2) administrators manage organizational resources cost-effectively by managing budget, personnel, and technology in alignment with the strategic plan, and support the continuous development of personnel potential. (3) administrators support an organizational culture that promotes teamwork and participation to ensure sustainable development and implementation of strategies. (4) administrators emphasize ethical practices by creating transparency, fairness, and trust in the organization, which affects personnel engagement and motivation in their work. (5) administrators control the organization in a balanced way between strategy implementation and operations by monitoring, evaluating, and continuously improving performance to align with changing situations.

Keywords: strategic leadership, administrator

บทนำ

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัยยังคงต้องได้รับการยกระดับอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงวัยเรียนที่ยังเผชิญความท้าทายทั้งด้านคุณภาพการศึกษา การเชื่อมโยงการเรียนรู้กับวิถีชีวิตจริงและการพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะชีวิต ทักษะดิจิทัล และการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งบริบทดังกล่าวชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นของการมีระบบการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น เข้าถึงได้ และสอดคล้องกับความแตกต่างของผู้เรียน ตลอดจนการสร้างโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง โดยการขับเคลื่อนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรมจำเป็นต้องอาศัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีวิสัยทัศน์และสามารถกำหนดทิศทางการพัฒนาได้อย่างชัดเจน (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ผู้บริหารที่มีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์เป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารสามารถมองเห็นภาพรวมขององค์กรได้อย่างรอบด้าน กำหนดทิศทางและเป้าหมายได้อย่างชัดเจน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาเชิงลึกที่มีผลต่ออนาคตของสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยให้การสื่อสารวิสัยทัศน์ไปสู่บุคลากรเป็นไปในทิศทางเดียวกัน (พระครูสุตวรธรรมกิจ, 2561) ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นหัวใจหลักของการบริหารจัดการ โดยมีบทบาทในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพ สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้การบริหารที่มีประสิทธิภาพจะส่งผลต่อการพัฒนาชุมชน สังคม และประเทศชาติในภาพรวม (สงบ อินทรมณี, 2562) ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของโลกยุคปัจจุบัน โดยต้องปรับแนวคิด วิธีการบริหาร และวางแผนกลยุทธ์อย่างครอบคลุมภารกิจของสถานศึกษาพร้อมทั้งบูรณาการกระบวนการบริหาร โดยเฉพาะการนำกลยุทธ์ไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์, 2564)

บางช่วงเวลาที่มีการปรับเปลี่ยนผู้บริหารสถานศึกษา อาจทำให้การวางแผนและการดำเนินนโยบายเชิงกลยุทธ์มีความต่อเนื่องลดลงในบางส่วน ซึ่งอาจมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาวได้ นอกจากนี้ ระบบการติดตามและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศของบุคลากรยังสามารถพัฒนาให้มีความครบถ้วนและเป็นปัจจุบันมากยิ่งขึ้น เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการบุคลากรให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น การจัดอบรมพัฒนาบางกิจกรรมอาจยังเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ไม่ชัดเจนมาก จึงสามารถปรับให้สอดคล้องกับบริบทการจัดการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การบริหารจัดการทรัพยากรบางด้านอาจยังสามารถปรับให้เอื้อต่อการส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้เชิงประสบการณ์ของผู้เรียนได้ดียิ่งขึ้น การสื่อสารและการถ่ายทอดวิสัยทัศน์ของสถานศึกษา สามารถปรับให้ชัดเจนและเข้าใจง่ายมากขึ้น อีกทั้งการโยกย้ายของบุคลากรที่มีประสบการณ์ อาจส่งผลต่อความต่อเนื่องในการดำเนินงาน การปรับเปลี่ยนกฎระเบียบจากแนวปฏิบัติเดิมไปสู่แนวปฏิบัติใหม่ อาจยังมีการสื่อสารไม่ทั่วถึง ทำให้บุคลากรบางส่วนเกิดความไม่เข้าใจและอาจส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานได้

จากที่กล่าวมาในข้างต้นจะเห็นได้ว่าการมีภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ต้องมีการพัฒนาเพื่อเตรียมรับมือกับการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ และเพิ่มประสิทธิภาพของการดำเนินงานภายในสถานศึกษาให้ประสบ

ผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นผู้บริหารในฐานะที่เป็นผู้นำจึงจำเป็นต้องสร้างภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ให้เกิดขึ้นในตนเอง ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ซึ่งผลการวิจัยจะเป็นประโยชน์ในการนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากรต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

สมมติฐานของการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร อยู่ในระดับปานกลาง
2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นพหุแนวทาง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 139 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้าโครงการ English Program (EP) หัวหน้าโครงการ International Program (IP) หัวหน้าระดับชั้น จำนวน 21 คน และครู จำนวน 118 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนโพธิสารพิทยากร จำนวน 103 คน ซึ่งได้จากการเปิดตารางประมาณการกำหนดขนาดตัวอย่างของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งประเภท (Stratified Random Sampling) จำแนกตามตำแหน่งซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 16 คน ครู จำนวน 87 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรพื้นฐาน คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์การทำงาน
2. ตัวแปรที่ศึกษา คือ ตัวแปรที่เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ ฮิตต์, ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson, 2011) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ มี 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ 2) การบริหารทรัพยากรในองค์กร 3) การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิภาพ 4) การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม 5) การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล (อ้างถึงใน จุริรัตน์ ม่วงนา, 2563)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

1. แบบสอบถามความคิดเห็น

ตอนที่ 1 แบบสอบถามที่เกี่ยวกับสถานภาพส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ตามแนวคิดของ ฮิตต์, ไอร์แลนด์ และฮอสคิสสัน (Hitt, Ireland and Hoskisson, 2011) ซึ่งผู้วิจัยใช้แบบสอบถามของ จูร์ริตัน ม่วงนา (2563) ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามชนิดจัดอันดับคุณภาพ 5 ระดับ ตามแนวคิดของ ลิเคิร์ต (Likert, 1961)

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผู้วิจัยได้ออกแบบแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยการนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรทุกด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยกว่า 4.50 มาสร้างกระทงคำถามเพื่อทราบแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

การสร้างและพัฒนาคุณภาพของเครื่องมือ

1. แบบสอบถามความคิดเห็น โดยผู้วิจัยได้ศึกษาและใช้เครื่องมือของ จูร์ริตัน ม่วงนา ที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ซึ่งมีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6–1.00 และค่าความเชื่อมั่นตามวิธีของครอนบาค (Cronbach, 1987) เท่ากับ 0.972

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยผู้วิจัยจะนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรทุกด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยกว่า 4.50 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยการเลือกแบบกำหนดตำแหน่ง จำนวน 3 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งถามรายละเอียดเกี่ยวกับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่และประสบการณ์การทำงาน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ความถี่ (frequency: f) และร้อยละ (percentage: %)

2. การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร สถิติที่ใช้วิเคราะห์ คือ ค่ามัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean: $\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation: S.D.) จากนั้นนำค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ (Best & Kahn, 2006) ดังนี้

- 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับมาก
- 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย

1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
2. เก็บรวบรวมข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามผ่าน google form จากกลุ่มตัวอย่าง จากนั้น นำมาตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ และแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ดำเนินการสัมภาษณ์แบบรายบุคคล โดยการเลือกแบบกำหนดตำแหน่ง จำนวน 3 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นผู้ตอบแบบสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จากนั้นจัดระบบข้อมูล และรวมคะแนนแบบสอบถามในฉบับที่สมบูรณ์
2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป
3. นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลของตัวแปรทุกด้านที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตที่น้อยกว่า 4.50 มาสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สามารถสรุปและเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัย ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

เพื่อตอบข้อคำถามของการวิจัยข้อที่ 1 การวิเคราะห์ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากรอยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์โดยใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตารางที่ 1 ค่ามัธยฐานเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวม

(n=103)

ด้าน	ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1	การกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์	3.98	0.73	มาก
2	การบริหารทรัพยากรในองค์กร	4.11	0.71	มาก
3	การสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล	4.10	0.71	มาก
4	การมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม	4.39	0.72	มาก
5	การจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล	4.10	0.76	มาก
	รวม	4.13	0.73	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, $S.D.=0.73$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ($\bar{X}=4.39$, $S.D.=0.72$) ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ($\bar{X}=4.11$, $S.D.=0.71$) ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ($\bar{X}=4.10$, $S.D.=0.71$) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ($\bar{X}=4.10$, $S.D.=0.76$) และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ($\bar{X}=3.98$, $S.D.=0.73$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า มีการกระจายของข้อมูลน้อยอยู่ระหว่าง 0.71 – 0.76 แสดงว่า ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของโรงเรียนโพธิสารพิทยากร

ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลในทุกด้านที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำกว่า 4.50 มาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยดำเนินการสัมภาษณ์เป็นรายบุคคล จำนวน 3 คน คือ ประธานคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้อำนวยการสถานศึกษา และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สามารถสรุปได้ดังนี้

ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์

1. ผู้บริหารต้องสื่อสารวิสัยทัศน์ให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย แปลงวิสัยทัศน์และเป้าหมายเป็นกลยุทธ์ที่เชื่อมโยงกับกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บุคลากรในองค์กรดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน
2. ผู้บริหารต้องเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสม ใช้ประโยชน์จากจุดแข็งและพัฒนาจุดอ่อนขององค์กรไปยังทิศทางที่ต้องการ ปรับแผนกลยุทธ์ให้มีความยืดหยุ่นเพื่อรับมือกับการเปลี่ยนแปลง

ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร

1. ผู้บริหารต้องวางแผนและบริหารงบประมาณอย่างคุ้มค่าและสอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา มีการควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ
2. ผู้บริหารต้องจัดสรรภาระงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร เสริมสร้างแรงจูงใจและส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เพื่อให้บุคลากรได้ใช้ศักยภาพได้อย่างเต็มที่
3. ผู้บริหารต้องสนับสนุนให้บุคลากรได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องผ่านการศึกษาอบรม หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน

ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล

1. ผู้บริหารต้องกำหนดหรือปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์การให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม
2. ผู้บริหารต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรและการทำงานเป็นทีม เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง

3. ผู้บริหารต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมกำหนดวัฒนธรรมองค์กรและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พร้อมทั้งมีการทบทวนและปรับวัฒนธรรมองค์กรให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีความสุข

ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม

1. ผู้บริหารต้องมีความซื่อสัตย์และความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและสภาพแวดล้อมที่เชื่อถือได้ในองค์กร

2. ผู้บริหารต้องกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานที่ชัดเจน เพื่อให้การประเมินเป็นธรรมและสามารถให้ข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์แก่บุคลากรในการปรับปรุงการทำงาน

ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล

1. ผู้บริหารต้องบริหารจัดการภายในองค์กรด้วยความยืดหยุ่น สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ตัดสินใจ และจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสม

2. ผู้บริหารต้องติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ และสะท้อนผล เพื่อนำไปปรับปรุงกลยุทธ์และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้บริหารต้องวางแผนและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น โดยคำนึงถึงผลกระทบของผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อยได้ ดังนี้ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล และด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นพหุแนวทาง ดังนี้ 1) ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ให้ชัดเจน พร้อมแปลงสู่กลยุทธ์และการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้บุคลากรเข้าใจและร่วมมือกันไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ ควรเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม ใช้จุดแข็งพัฒนาองค์กร แก้ไขจุดอ่อนและปรับแผนอย่างยืดหยุ่น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ 2) ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและบริหารงบประมาณให้คุ้มค่าและสอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา พร้อมทั้งมีระบบควบคุม ติดตาม และประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ ควรจัดสรรภาระงาน ให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร เสริมสร้างแรงจูงใจและการทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดการใช้ศักยภาพอย่างเต็มที่ รวมทั้งสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน 3) ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและปรับวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วมและการทำงานเป็น

ทีม เปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ตลอดจนทบทวนและพัฒนา วัฒนธรรมองค์กรอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างบรรยากาศการทำงานที่เปิดกว้าง มีประสิทธิภาพ และมีความสุข 4) ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม คือ ผู้บริหารสถานศึกษาควรทำงานด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและมีความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและบรรยากาศแห่งความไว้วางใจในองค์กร พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ การประเมินผลงานที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อ การพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง 5) ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ควรบริหารจัดการด้วยความยืดหยุ่น สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ตัดสินใจ และจัดลำดับความสำคัญของงาน ได้อย่างเหมาะสม พร้อมมีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อนำผลสะท้อนกลับมาปรับปรุงกลยุทธ์และ พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนวางแผนและแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสมดุล

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ผู้วิจัยได้นำไปสู่การ อภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่ เป็นไปตามสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร อยู่ใน ระดับปานกลาง เนื่องจากผู้บริหารมีความสามารถในการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยถ่ายทอดวิสัยทัศน์และ พันธกิจของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่เป้าหมายของสถานศึกษาอย่างชัดเจน มีการ วิเคราะห์ปัจจัยภายในและภายนอกเพื่อนำมาวางแผนและปรับกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ ที่เปลี่ยนแปลง รวมทั้งบริหารทรัพยากรและงบประมาณอย่างคุ้มค่า พร้อมสร้างความร่วมมือและแรงจูงใจให้ บุคลากรมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อีกทั้งติดตามผลการพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการส่งเสริม วัฒนธรรมองค์การด้านคุณธรรม ความโปร่งใส และการประเมินผลเพื่อปรับปรุงการดำเนินงาน ส่งผลให้ สถานศึกษามีทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจนและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จุรีรัตน์ ม่วงนา (2565) ทำการวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภฏ รัตตานุสรณ์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อ การบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามีความเข้มข้นเลขคณิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ด้านการสนับสนุน วัฒนธรรมองค์การที่มีประสิทธิผล ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล และด้านการกำหนดทิศทาง

เชิงกลยุทธ์ ตามลำดับ โดยภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 1 ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการบริหารงานตามหลักคุณธรรม จริยธรรม ความซื่อสัตย์ โปร่งใส และความรับผิดชอบ ส่งผลให้บุคลากรเกิดความเชื่อมั่นและยึดถือเป็นแนวปฏิบัติร่วมกัน พร้อมทั้งส่งเสริมวัฒนธรรมองค์กรที่ยึดหลักความยุติธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและดำเนินงานอย่างเป็นธรรมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทรี จันจำปา (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 2 ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารมีการวางแผนและจัดสรรทรัพยากรของโรงเรียนอย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงความคุ้มค่าและสอดคล้องกับเป้าหมายเชิงกลยุทธ์ ทั้งด้านงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายความร่วมมือและระดมทรัพยากรจากภายนอกเพื่อเสริมศักยภาพการดำเนินงาน อีกทั้งเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวทางและติดตามประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ทรัพยากรถูกใช้อย่างเกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียนและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณัฏฐา เกียรติศิริกุล (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กาญจนบุรี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 3 ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารให้ความสำคัญกับการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของบุคลากร โดยยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และสื่อสารค่านิยมองค์กรอย่างสม่ำเสมอ พร้อมเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นและยกย่องผลงานอย่างเหมาะสม ส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพัน ภาคภูมิใจในการทำงาน และสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงาน ศรรัตน์ ประทุมโพธิ์ (2566) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุลมีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 4 ทั้งนี้อาจเพราะผู้บริหารมีการกำหนดระบบควบคุม และติดตามการดำเนินงานอย่างชัดเจน พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจอย่างเหมาะสม โดยใช้ข้อมูลผลการดำเนินงานและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในการประเมินและปรับปรุงงานอย่าง

ต่อเนื่อง รวมทั้งสื่อสารนโยบายและเป้าหมายอย่างทั่วถึง ส่งผลให้การควบคุมองค์กรมีความยืดหยุ่น และสนับสนุนประสิทธิภาพการทำงานของบุคลากร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อติพงษ์ ณะเตียงฉันท (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมากเป็นลำดับที่ 5 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารมีการกำหนดวิสัยทัศน์ และเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษาที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายของต้นสังกัด และถ่ายทอดสู่แผนปฏิบัติการได้อย่างเป็นระบบ โดยกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ผ่านการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย พร้อมปรับทิศทางให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภักดิ์ รัตตานุสรณ์ (2561) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ มงคลวงศ์กัญท์ (2568) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี พบว่า ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากรเป็นพหุแนวทาง
ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เป็นพหุแนวทาง มีดังนี้

ด้านการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรสื่อสารวิสัยทัศน์และเป้าหมายให้ชัดเจน พร้อมแปลงสู่กลยุทธ์และการปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม เพื่อให้บุคลากรเข้าใจและร่วมมือกันไปในทิศทางเดียวกัน ทั้งนี้ ควรเลือกใช้กลยุทธ์ที่เหมาะสม ใช้จุดแข็งพัฒนาองค์กร แก้ไขจุดอ่อนและปรับแผนอย่างยืดหยุ่น เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กิตติภักดิ์ รัตตานุสรณ์ ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม มีการศึกษาบริบทและมีการประเมินปัจจัยทั้งภายในและภายนอก เปิดโอกาสให้บุคลากร และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษาเพื่อให้มีวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ และกลยุทธ์ของสถานศึกษาสอดคล้องกับแผนงานวิชาการและสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธนันท์ มงคลวงศ์กัญท์ (2568) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีความสามารถในการมองอนาคต กำหนดเป้าหมายและวางกลยุทธ์ที่เหมาะสม รวมถึงการวิเคราะห์ SWOT เพื่อกำหนดทิศทางขององค์กรให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์และเป้าหมาย ติดตามความก้าวหน้าของงานเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ด้านการบริหารทรัพยากรในองค์กร ผู้บริหารสถานศึกษาควรวางแผนและบริหารงบประมาณให้คุ้มค่า สอดคล้องกับแผนพัฒนาสถานศึกษา พร้อมมีระบบติดตามและประเมินผลการใช้ทรัพยากรอย่างเป็นระบบ รวมทั้งจัดสรรภาระงานให้เหมาะสม ส่งเสริมแรงจูงใจ การทำงานเป็นทีม และพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐฐา เกียรติศิริกุล (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องมีความสามารถในการเลือกใช้กลยุทธ์ในการบริหารทรัพยากรในองค์กรได้อย่างเหมาะสม คุ้มค่า และเกิดประโยชน์สูงสุดกับโรงเรียน สามารถบริหารจัดการงบประมาณได้อย่างคุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุด มีการบริหารจัดการทรัพยากรบุคคลที่เหมาะสม ส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรได้รับโอกาสในการศึกษามีวิธีการกระตุ้นและสร้างแรงจูงใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาแสดงศักยภาพของตนเองในการปฏิบัติงานอย่างเต็มที่

ด้านการสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กรที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดและปรับวัฒนธรรมองค์กรให้สอดคล้องกับบริบทและการเปลี่ยนแปลง พร้อมส่งเสริมการมีส่วนร่วม การทำงานเป็นทีม และเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นและร่วมตัดสินใจ เพื่อพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรอย่างต่อเนื่องและสร้างบรรยากาศการทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงาน ศิริรัตน์ ประทุมโพธิ์ (2566) ได้ศึกษางานวิจัย เรื่องภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องให้ความสำคัญและคำนึงถึงประโยชน์ของการสร้าง และสนับสนุนวัฒนธรรมองค์กร การมีวัฒนธรรมองค์กรที่ดีจะส่งผลให้ทิศทางในการดำเนินงานของครูและบุคลากรเป็นไปอย่างชัดเจน เกิดประสิทธิภาพในการทำงานที่มากขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยปลูกฝังทัศนคติของครูและบุคลากรที่มีต่อองค์กร โดยอาจเห็นได้แบบอย่างของผู้ที่ประสบความสำเร็จในองค์กร ทำให้เห็นภาพที่ชัดเจนและสามารถประพฤติปฏิบัติตนไปในทิศทางที่เหมาะสม

ด้านการมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความซื่อสัตย์สุจริตและความรับผิดชอบ เพื่อสร้างความน่าเชื่อถือและบรรยากาศแห่งความไว้วางใจในองค์กร พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานที่ชัดเจน โปร่งใส และเป็นธรรม เพื่อให้บุคลากรได้รับข้อมูลย้อนกลับที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชร จันจำปา (2565) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารควรเป็นแบบอย่างที่ดี ต้องมีการศึกษาแนวปฏิบัติและกฎหมายเพื่อประกอบการให้คำปรึกษา มีการรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร สนับสนุนการมีส่วนร่วม มีความรับผิดชอบ บริหารจัดการโดยใช้หลักธรรมาภิบาล

ด้านการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุล ผู้บริหารสถานศึกษาควรบริหารงานด้วยความยืดหยุ่น สามารถวิเคราะห์สถานการณ์ ตัดสินใจ และจัดลำดับความสำคัญของงานได้อย่างเหมาะสม พร้อมมีระบบติดตามและประเมินผลที่ชัดเจน เพื่อนำผลมาปรับปรุงกลยุทธ์และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง โดยคำนึงถึงผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสมดุล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ

อดิพงษ์ ณะเตียนพันธ์ (2564) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารต้องการที่จะพัฒนาคุณภาพผู้เรียนและกระตุ้นให้ครู เกิดการพัฒนาตนเองและสร้างบรรยากาศการทำงานให้ได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนา มีการอบรมความรู้เพิ่มเติม สนับสนุนบุคลากรในองค์กรให้มีการพัฒนาตนเอง และนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการทำงานให้มีมาตรฐาน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

จากผลการศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหาร ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ผู้บริหารพัฒนากระบวนการกำหนดทิศทางเชิงกลยุทธ์ โดยการเชื่อมโยงวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง พร้อมทั้งใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกในการตัดสินใจ
2. ผู้บริหารมีการบริหารทรัพยากรในองค์การอย่างคุ้มค่า โดยบริหารจัดการงบประมาณ บุคลากร และเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับแผนกลยุทธ์ พร้อมทั้งส่งเสริมการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างต่อเนื่อง
3. ผู้บริหารสนับสนุนวัฒนธรรมองค์การที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกันเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เพื่อให้การพัฒนาและการดำเนินกลยุทธ์เป็นไปอย่างยั่งยืน
4. ผู้บริหารมุ่งเน้นการปฏิบัติอย่างมีคุณธรรมเป็นฐานในการบริหารงาน โดยการสร้างความโปร่งใส ความยุติธรรมและความเชื่อมั่นในองค์กร ซึ่งจะส่งผลต่อความผูกพันและแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน ของบุคลากร
5. ผู้บริหารมีการจัดตั้งควบคุมองค์การให้สมดุลระหว่างการดำเนินกลยุทธ์และการปฏิบัติงาน โดยมีการติดตาม ประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การบริหารมีความยืดหยุ่น และสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้งานวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารโรงเรียนโพธิสารพิทยากร เผยแพร่ออกไปและเพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าของนักวิชาการและผู้สนใจทั่วไป จึงมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย ดังนี้

1. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1
2. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอื่น ๆ
3. ควรมีการศึกษาภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 1

รายการอ้างอิง

- กิตติภฏ รัตตานุสรณ์. (2561). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารความเสี่ยงของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. *วารสารการบริหารการศึกษา มศว*, 15(29), 80–91.
- จूरรัตน์ ม่วงนา. (2563). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8 [วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร].
- จूरรัตน์ ม่วงนา. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 8. *วารสารบัณฑิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย*, 20(1), 97–111.
- ณัฐา เกียรติศิริกุล. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารกับการบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 28(2), 65–78.
- พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2561). *ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์*. กรุงเทพมหานคร: บริษัท จรัสสินทวงศ์การพิมพ์ จำกัด.
- พัชร จันจำปา. (2565). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ที่ส่งผลต่อความเป็นเลิศทางวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 13. *วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์*, 7(2), 379–396.
- พัชรนันท์ มงคลวงศกัณฑ์. (2568). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี. *วารสาร มจร โกศยปริทรรศน์*, 3(1), 1–13.
- ศรีรัตน์ ประทุมโพธิ์. (2566). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 9(2), 169–182.
- สงบ อินทรมณี. (2562). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 16(1), 357–358.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570). กรุงเทพมหานคร.
- สุเทพ พงศ์ศรีวัฒน์. (2564). *ภาวะผู้นำ: ภาวะความเป็นผู้นำ*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ส.เอเซียเพลส (1989) จำกัด.
- อดิพงษ์ ฝะเดียงฉันท. (2564). ภาวะผู้นำเชิงกลยุทธ์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 7(5), 305–321.
- Best, J. W., & Kahn, J. V. (2006). *Research in education* (10th ed.). Massachusetts: Pearson Education Inc.
- Cronbach, L. J. (1987). *Essentials of psychological testing* (3rd ed.). New York: Harper & Row

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.

Likert, R. (1961). *New patterns of management*. New York: McGraw-Hill Book Company.